J. Steenbergen-no. 13 ***oboe in c[1], in ebony with silver rings and keys (the bell is probably not original)***

Collection: Muziekinstrumentenmuseum, Brussel/Brussels - Belgium;
Inventory number: 968;
History: probably ex-collection Snoeck (see § 1.5.3);
Recorded in Young 1993 as *oboe No. 5;*
Literature: Mahillon 1893/1922, Vol. 2, p. 250.

---

concise English description
Oboe in ebony, with ivory rings and silver keys. The bell is likely not original; it is made of a different wood, probably black stained or boiled fruit wood, and its bore is very rough; there is also only one tuning hole and there is no maker's mark. The stamps on the other joints: I:STEENBERGEN. with a high fleur de lis below. The design of upper and middle joint is more like that of the instruments of Haka and Rijkel than of the ebony oboe No. 12; unique for No. 13 is the (short) finial cup. There is some damage at the key rings, the ivory rings are rather dirty and the silver of the keys is a bit dull. See about this instrument also the remarks in chapter 9 (§ 9.11.13).

Nederlandse beschrijving
Een van de oorspronkelijk drie (nu twee) hobo's van Steenbergen in het Brusselse museum. Deze hobo is gemaakt van ebbenhout, met ivoren ringen en zilveren kleppen. De beker is vermoedelijk niet origineel. Door het doffe metaal van de kleppen, de wat vuile ivoren ringen en het uitgebroken stukje hout bij het asgat van de onderste c-klep mist de hobo de uitstraling van enkele andere instrumenten van Steenbergen.
De stempels: I:STEENBERGEN. in wimpelband, met eronder een hoge fleur de lis. We vinden de stempels boven vingergat 1 op het bovendeel, en onder vingergat 6 op het middendeel. De stempels zijn niet erg duidelijk. De beker van deze hobo is ongestempeld. Verder valt op dat er maar één stemgat is geboord en dat het hout anders glanst en lichter van gewicht lijkt dan dat van de bovenste twee delen. Mogelijk gaat het hier om een zwart gebeitste en/of gelakte loofhoutsoort: onder enkele beschadigingen is het hout duidelijk lichter van kleur, ook lijkt er zwarte verf op het ivoor te zijn terechtgekomen.
Hoewel Steenbergen op zijn hobo nr. 10 eveneens een afwijkende houtsoort voor de (wel van zijn stempel voorziene) hobobeker gebruikt lijkt te hebben, is de beker in Brussel vrij zeker door iemand anders gemaakt. De boring is in het uitgeruimde gedeelte zeer smal (17.3) en nogal ruw. De wijd uitlopende beker is overigens wel stijlvol gedraaid en is bij de tapholte voorzien van een ivoren ring, die afkomstig zou kunnen zijn van de verloren gegane originele hobobeker.
De bovenste twee delen van de hobo zijn gemaakt van ebbenhout (of een vergelijkbare zwarte tropische houtsoort), met ivoren ringen bij de kelk en de tapholtewelving. De kelkring is voorzien van een ondiepe (2.2 mm) en voor Steenbergen unieke kelkkom. De ivoren ringen zijn met name langs de richeltjes in het draaiwerk nogal vuil. De zilveren kleppen zijn sterk geoxideerd en dof; ze zijn wel netjes gemaakt, maar missen de uitstraling van kwaliteit die de kleppen op anderen instrumenten van Steenbergen soms hebben. Bij de c-onderklep is links van de klepgroef een stukje hout uitgebroken (het klepasje is nu zichtbaar), verder zijn er bij de aseinden van de andere klepasgaten enkele scheurtjes te zien. Overigens zijn de hobodelen vrij gaaf bewaard gebleven. Het draaiwerk is netjes uitgevoerd, met ondermeer een tussenklepringetje (extra ringgroepje) boven de onderste klepring. Het profiel van de kelk en vaas is wat expressiever dan op enkele andere Steenbergen-hobo's maar is wel in dezelfde stijl uitgevoerd. Bovendeel en middendeel zijn beide elk ca. 6 mm langer dan de delen van de andere Steenbergen-hobo in Brussel (nr. 14). De boring van de hobo vertoont het volgende beeld: in het bovendeel is de boring vanaf de wijdste plek aan de onderkant regelmatig parabolisch versmallend, met een coniciteit van ca. 1:25 bij het bovenste vingergat. De doorsteek naar de stiftboring (smalste diameter: 6.4) verloopt geleidelijk, zonder abrupte overgang. Ook de boring van het middendeel vertoont een gelijkmatige, licht-parabolische versmalling, waarbij de coniciteit onderin een waarde heeft van 1:70, halverwege 1:35, en het sterkst (1:10) vlak voor de doorsteek naar de tapholte. De vingergaten zijn volgens het gebruikelijke Steenbergen-procedé geboord: gat 1 duidelijk omhoog, de gaten 2 en 4

iets omhoog, gat 6 iets omlaag. Merkwaardig zijn de lang-ovale en voor Steenbergen weinig karakteristieke vingerkommetjes bij de dubbel-geboorde gaten 3 en 4. Het werk van een speler? De es-gaten zijn met een diameter van 4.6 mm (voor het rechter es-gat) voor een Nederlandse hobo gemiddeld van grootte. De vingergaten zijn niet op een opvallende manier ondersneden; we vinden in de boring ter hoogte van de gaten dus geen onregelmatige richels of groeven, zoals dat het geval is bij enkele andere Steenbergen-hobo's.
Over de stemming of bespeelbaarheid van deze hobo is niets bekend.

Measurements (by Jan Bouterse, not published before)

upper joint (I): L 241.8, L without tenon: 218; SL (from bottom of finial cup): 215.8; tenon: L 24.8; Øext at lower shoulder: 20.3;

finger-holes (L from lower shoulder to centre of hole; ØWxL; Øext-max):
hole 1- 74.4; 3.1 x 3.3; 17.8 up
hole 2- 39.2; 3.4 x 3.7; 18.9 slightly up
hole 3l- 7.1; 2.7 x 3.0; 19.9
hole 3r- 6.9; 2.7 x 3.0; 19.9

bore (Ø, Lmin/max, from lower end):
11.7- 0 11.2- 10 11.0- 26 10.4- 51 10.0- 70
9.6- 87 9.0- 103 8.4- 124 8.0- 131 7.8- 139
7.4- 148 7.0- 165 6.8- 175 6.6- 182 6.4- 191 and ->
staple bore (from bottom of finial cup, depth of finial cup: 2.2):
8.8 - 0 8.0 - 12 7.0 - 25 6.4 - 41 and ->

middle joint (II): L 242.7, SL 216.5; tenon: L 26.2; socket: L 26.2, Ø 17.0;

finger-holes (L from lower shoulder to centre of hole; ØWxL; Øext-max):
hole 4l- 48.8; *; 20.7 slightly up
hole 4r- 48.9; *; 20.7 slightly up
hole 5- 83.2; *; 21.7
hole 6- 116.0; *; 22.9 slightly down
* *no measurements*
L from lower shoulder:
d#-r- 52.3; ca 4.6; 25.3
c-hole- 19.5; ca 6.8; 25.7

bore (Ø, Lmin/max, from lower end):
17.0- 0 16.7- 11/ 20 16.5- 31/40 16.0- 65/68 15.4- 94
15.0- 105 14.4- 130 14.0- 142 13.6- 159 13.0- 178
12.6- 192 12.0- 205 11.5- 215 and ->

bell (III): L 145.6; socket: L 26.2, Ø 23.3; only one tuning hole at L 49.6 from upper end, Ø 4.6 x 5.0, Øext 26.0;

bore (Ø, Lmin/max, from lower end):
45.6 - 0 49.5 - 7
40.0- 16 35.0- 25 25.2- 40 21.6- 51 19.0- 58
17.5- 68 17.3- 80/ ->

---

no pitch measurements

photos

Ka34 - whole instrument, separate joints
Ka36 - upper joint: baluster/finial and other joints: socket balusters and ivory rings
Ka37 - keys
Qs07 - whole instrument, separate joints
Qs08 - upper joint
Qs09 - middle joint
Qs10 - bell
Qs11 - baluster and finial, upper joint
Qs12 - finger-holes of upper and middle joint
Qs13 - c-key
Qs14 - right d#-key
Qs15 - socket rings of middle joint and bell
Qs16 - bell rim and lip, finial cup
Qs17 - stamp

I. Steenbergen
hobo
(ebben)

Instrumentenmuseum
Brussel 968
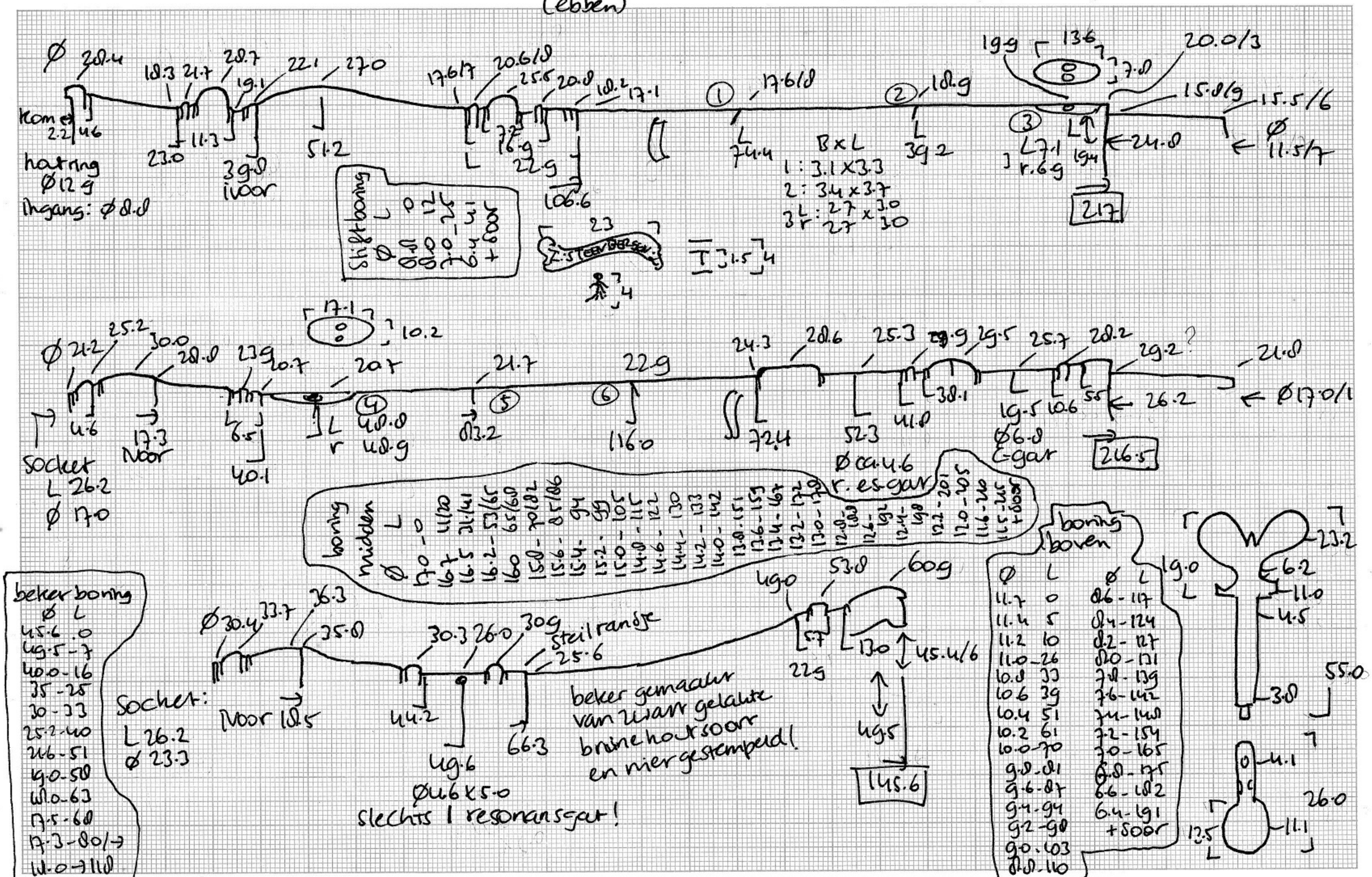
5-10-1995
Jan Boutersé